

Oponentský posudek diplomová práce

BcA. David Šmíd „Vědecká stanice v2s – interaktivní instalace“

Fakulta umění a architektury, Technická univerzita v Liberci, 2013

Vedoucí práce: doc. Stanislav Zippe

1) Problém vymezení magisterské práce a splnění cíle zadání

Výstupní uměleckou realizací, prezentovanou v rámci obhajoby Bc. Davidem Šmídem, je hybridní audiovizuální počítačově řízená instalace, která kombinuje FM přijímače, 3D tiskárnu, vizuální výstupy prezentované obrazovkou a 3D tvarem a zvukové výstupy prezentované reproduktory. V jisté nadsázce byl tento „umělecký stroj“ nazván „vědeckou stanicí“, čímž se autor vědomě přihlašuje k bohaté a dlouhé tradici propojování uměleckého a vědeckého diskurzu. Oprávněnost takové invokace lze spatřovat v experimentálním a metodickém charakteru celého procesu, ve kterém se získávaná vstupní data specifickým způsobem na základě vyvíjeného algoritmu nově interpretují. Divák je tak uveden do konfrontace s kvazi-pracovnou uměleckého výzkumníka (či vědeckého umělce), který se zabývá náhodným sběrem atomizovaných vzorků rozhlasového vysílání a postupně rozvíjeným hledáním dostatečně rozlišujících převodních funkcí vytváří nové autonomní obrazové, tvarové a zvukové výstupy. Takto rozvržené dílo bylo autorem bezpochyby dostatečně realizováno.

2) Hodnocení obsahové a formální stránky práce

Celá instalace je uváděna jako teprve založený proces, který má potenciál postupného vylepšování. Jde tedy o „*work in process*“ a takové pojetí samozřejmě z povahy věci přináší zároveň jak pozitiva, tak i negativa. Za pozitivní můžeme pokládat dostatečnou otevřenost k dalšímu zlepšování a růstu, což reprezentuje především softwarová složka díla. Negativa mohou plynout právě z aktuálně omezeného rozsahu dosud zpracovaných podnětů, ne zcela ověřených důsledků působení díla a z jeho nejistého prosazení při interakci s divákem. Ze zkušenosti se současnou praxí uměleckého světa snad mohou tvrdit, že zaujmout současného rozptýleného pozorovatele výtvarných uměleckých děl vyžaduje dosažení určitého komplexního a bohatého tvaru, který byt' může být zpočátku nejasný, musí hned z počátku obsahovat řadu přitažlivých podnětů. Aktuálně předvedené výstupy se ale nerozpínají do příliš bohatého rozrůznění.

3) *Otázka inovačního přínosu a intenzity zpracování*

Obecná idea propojovat zvukovou a vizuální stránku je v naší, západní kultuře trvale přítomná, a to nejpozději od antiky. Nicméně nápad vzít za východisko stroj určený k realizaci 3D tvaru a případně promyslet omezení či odměny plynoucí z jeho využití jako zvukového zdroje, je dostatečně originální. Zůstává ovšem otázkou, zda byla naplněna a právě vědecky, metodicky rozvinuta celá škála zvukově-tvarových, případě zvukově-barevných souvztažností.

4) *Věcné otázky*

Při obecné úvaze o spojitostech a rozdílech vědy a umění autor vyjádřil závěr, že „...rozdíl mezi oběma světy pak shledáváme v tom, jak je vnímáme rozdílně, jakou pro nás mají hodnotu.“ (s. 6) Není mi zcela jasné, co se míní „rozdílným vnímáním“ a v čem pak spočívá rozdílnost jejich hodnot.

Autor klade naroveň funkci tiskárny vytvářet 3D výstup i její zvukový projev (s. 7), doprovázející činnost. Při vědeckém, resp. kvazi-vědeckém využití tohoto výstupu by ovšem měla předcházet obeznámenost s důvody těchto zvuků. Je tedy, myslím, legitimní otázka, zda autor instalace dokáže popsat zdroje a původ průvodních zvuků.

V závěru písemné součásti práce autor konstatuje, že tiskárna instalovaným procesem „poukazuje na informace, které jsou všude kolem nás a které si ani neuvědomujeme, a převádí je do srozumitelné formy pro širokou veřejnost.“ (s. 8) Jaký smysl tu má postihnout vyjádření o „srozumitelnosti formy“?

Je ovšem také otázkou, zda se autor dostatečně zamýšlel, respektive hodlá zamýšlet, nad komparací svých obrazových produktů s nesmírnou ^{řší} současných uměleckých znaků. Jinak řečeno, do jaké míry připouští vliv současných interpretací abstraktních tvarů na interpretace vzniklé sledovaným procesem.

5) *Znalost kontextu, využití teorie*

V teoretické části autor načrtává určité spojnice mezi vědou a uměním. Nepochybně má do tohoto průniku relativně dobrý vhled, nicméně osobně mi chybí explicitní odkazy na alespoň některé pokusy o vizualizaci zvukových dat (např. kymatika a Chladniho obrazce). Slibné historické paralely mezi vědou a uměním bohužel končí na s. 5 v konci 6. odstavce jen nerozvedenými hesly. Poněkud nevyjasněně se v textu operuje s koncepcí

„hudby“ a „zvuků“. Přes mnohé styčné oblasti a přesahy by jistě bylo vhodné přesněji definovat vztah autora práce k oběma pojmům a k jejich vazbám.

6) Jazyková stránka doprovodné textové části a její grafická úroveň

Průvodní text magisterské práce je v zásadě jazykově dostačující, autor postupuje metodicky od teoretického náčrtu problému přes technickou a programovou specifikaci. Formulace textu jsou v zásadě srozumitelné, v některých případech ovšem odborně vágní (např. „hodnoty získávané ze vzduchu“ – ve významu: z okolního elektromagnetického vlnění (na s. 4); těžko může být zájmem techniky, aby vše fungovalo, jak má (s. 7); vyjádření, že tiskárna „tiskne“ ve formě tonů“ je poněkud nečitelnou nadsázkou (s. 7); atd.) Grafické řešení je věcné, v obrazové části by podobná systematickost, věnovaná programovému řešení, mohla metodičtěji osvětlit typologii očekávaných výsledků.

7) Závěrečné hodnocení

Předložená instalace prozrazuje značnou teoretickou i technickou průpravu, uplatňuje vcelku rozvinuté řešení, které je dostatečně původní. Proto mohu konstatovat, že cíl práce byl splněn. Moje námitky směřovaly k míře reflexe vztahu umění a věda, vztahu zvuku a hudby, případně bych požadoval komplexnější a systematictější práci s paralelní diferenciací zvukové i tvarové škály. Autor BcA. David Šmíd podle mého názoru splňuje požadavky na udělení odpovídajícího akademického titulu, práci doporučuji k obhajobě a navrhuji výslednou známku: „velmi dobře“ (2).

Aleš Svoboda, oponent, 16. 6. 2013

